

Doelen en acties van het Actieteam Grensoverschrijdende Economie en Arbeid

Dagelijks bouwen bestuurders en professionals aan een toekomst waarin werkzoekenden, ondernemers en studenten in de grensregio's zich bewust zijn van de mogelijkheden in de buurlanden. Het Actieteam Grensoverschrijdende Economie en Arbeid helpt hen daarbij. In het actieteam werken grensgemeenten, -provincies, de Vereniging Nederlandse Gemeenten, Euregio's, MKB-Nederland en de Rijksoverheid nauw met elkaar samen.

Colofon

Dit rapport is opgesteld door het Actieteam Grensoverschrijdende Economie en Arbeid. Het is op maandag 30 januari 2017 overhandigd aan de ministers Ronald Plasterk (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) en Henk Kamp (Economische Zaken).

Actieteam Grensoverschrijdende Economie en Arbeid
postbus.GROS@minbzk.nl

30 januari 2017

Verdeeld over 7 onderwerpen zijn 15 doelen en 40 concrete acties benoemd die het vanzelfsprekender en gemakkelijker maken om over de grens te werken, te ondernemen en te studeren. **Samen met onze buurlanden gaan we hiermee aan de slag: samen slechten we grenzen, verbinden we regio's en bewegen we mensen.**

Informatievoorziening

Werkzoekenden, ondernemers of studenten die over de grens aan de slag willen, moeten goed geïnformeerd zijn over de consequenties. Het vergroot je kansen als je de verschillen met onze buurlanden begrijpt en er goed op in kunt spelen. Op dit moment is de informatievoorziening voor mensen die over de grens willen werken, ondernemen of studeren nog niet optimaal.

Doel I: Alle informatie over grensoverschrijdend werken is op één (online) plek te vinden

- ➔ **Actie 1.** Het ontwikkelen van één gezamenlijke website van alle regionale Grensinfopunten in 2017: www.grensinfopunkt.eu. Hier is alle benodigde informatie te vinden over fiscaliteit, sociale zekerheid, zorgverzekering, diploma's en vacatures. En er zijn koppelingen naar websites van organisaties aan weerszijden van de grens. > **Coördinatie: Grensinformatiepunt Maas-Rijn**
- ➔ **Actie 2.** De website www.grensinfopunkt.eu voorzien van concrete voorbeelden, praktische informatie en online tools zodat het inzicht in de financiële consequenties van wonen, werken en studeren over de grens wordt vergroot. Zo krijgen mensen een reëel beeld van de kansen, mogelijkheden en gevolgen. > **Coördinatie: Grensinformatiepunt Maas-Rijn en SVB**

Doel II: Er is een dekkend netwerk voor persoonlijke informatievoorziening

- ➔ **Actie 3.** Het realiseren van een herkenbaar, dekkend netwerk van Grensinfopunten langs de gehele grens, met periodieke spreekuren en medewerking van alle nationale instanties. > **Coördinatie: stuurgroep Grensinfopunten**
- ➔ **Actie 4.** Inrichten van een databank ten behoeve van de persoonlijke en digitale dienstverlening van Grensinfopunten. Hierin staan onder andere antwoorden op veelgestelde vragen en actuele ontwikkelingen. > **Coördinatie: stuurgroep Grensinfopunten**

Doel III: De digitale en persoonlijke informatievoorziening zijn structureel gefinancierd

- ➔ **Actie 5.** Evaluatie van de totale informatiestructuur aan grensarbeiders en de effectiviteit daarvan. Begin 2017 organiseert het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) een startbijeenkomst met stakeholders. De uitkomst van de evaluatie is richtinggevend voor de besluitvorming over structurele financiering. > **Coördinatie: ministerie van SZW**
- ➔ **Actie 6.** Met alle betrokken partijen een gezamenlijk voorstel maken voor de structurele financiering van de informatievoorziening. Uitgangspunt is dat alle partijen moeten bijdragen aan de structurele financiering. > **Coördinatie: ministerie van SZW**

Arbeidsbemiddeling

Net over de grens liggen er kansen voor Nederlanders, Belgen en Duitsers die op zoek zijn naar een baan. Maar vaak hebben werkzoekenden, werkgevers en arbeidsbemiddelingsorganisaties dat niet scherp op het netvlies staan; er wordt veelal alleen naar de mogelijkheden in het eigen land gekeken. Bewustwording, goede hulp en begeleiding zijn belangrijk, zodat we geen kansen op werk laten liggen.

Doel IV: Arbeidsbemiddelingsorganisaties aan beide zijden van de grens werken structureel samen

- ➔ **Actie 7.** Met de betrokken organisaties in het buurland gezamenlijke regionale arbeidsmarktanalyses maken en op basis daarvan marktbeperkingsplannen opstellen. > **Coördinatie: Euregio's en centrumgemeenten in de arbeidsmarktregio's langs de grens**
- ➔ **Actie 8.** Bevorderen van de regionale en sectorale grensoverschrijdende samenwerking tussen alle (publieke en private) arbeidsbemiddelingsorganisaties in grensregio's.
 - a. Opzetten van regionale netwerken van grensoverschrijdende arbeidsbemiddelingsteams. Het ministerie van SZW stelt in 2017 eenmalig € 100.000 beschikbaar voor elk van de veertien arbeidsmarktregio's langs de grens om het organiserend vermogen (personele capaciteit) te vergroten. > **Coördinatie: centrumgemeenten in de arbeidsmarktregio's langs de grens**
 - b. Gemeenten en UWV wijzen werkzoekenden in hun persoonlijke en online dienstverlening actief op de kansen en mogelijkheden van het werken over de grens. Het UWV ontwikkelt een plan om in de grensregio's het werken over de grens gestructureerder onder de aandacht te brengen van werkzoekenden. > **Coördinatie: UWV en VNG**

c. Eures-adviseurs zetten zich in voor bemiddeling naar werk in de buurlanden. In de komende periode wordt door het UWV de rol van Eures hierbij nader bezien. > **Coördinatie: Eures**

- ➔ **Actie 9.** Waar mogelijk zorgen voor maatwerkoplossingen voor grensarbeiders om overbruggingsproblemen aan te pakken. > **Coördinatie: gemeenten en uitvoeringsorganisaties voor de sociale zekerheid**
- ➔ **Actie 10.** Een extra impuls geven aan arbeidsbemiddeling over de grens door uitvoering van (regionale) sectorplannen met een grensoverschrijdende component en Interreg-projecten. > **Coördinatie: uitvoerders sectorplannen en Interreg-projecten**
- ➔ **Actie 11.** Beter organiseren en structureren van de kennisuitwisseling tussen en binnen arbeidsmarktregio's zodat leereffecten en best-practices worden gedeeld. > **Coördinatie: VNG**

Doel V: Werkzoekenden, werkgevers en arbeidsbemiddelingsorganisaties zijn zich beter bewust van de kansen en mogelijkheden van werken, ondernemen en stages lopen over de grens

- ➔ **Actie 12.** Communicatieactiviteiten, zoals media-inzet en informatiebijeenkomsten, onderdeel laten uitmaken van het regionale grensoverschrijdende arbeidsmarktbeleid. > **Coördinatie: centrumgemeenten in de arbeidsmarktregio's langs de grens en Euregio's**
- ➔ **Doel VI:** Vacatures in het buurland zijn goed en gemakkelijk vindbaar voor werkzoekenden in Nederland, en omgekeerd
- ➔ **Actie 13.** Verkenning van de mogelijkheden om digitale vacatures beter te ontsluiten. Daarbij wordt gebruik gemaakt van regionale initiatieven zoals de Jobroboter en het arbeidsmarktdashboard Zuidoost Nederland. > **Coördinatie: Euregio's**
- ➔ **Actie 14.** Arbeidsbemiddelingsorganisaties aan beide zijden van de grens wisselen actief kansrijke vacatures en profielen van werkzoekenden uit. > **Coördinatie: UWV en Eures**

Buurtaal en cultuur

Veel scholieren en studenten blijven na hun studie wonen en werken in hun eigen regio. Als zij de buurtaal goed beheersen en weten wat de (werk)cultuur is in het buurland, dan kunnen ze de kansen die de grensoverschrijdende regio hen biedt later beter benutten, als werknemer of als ondernemer.

Doel VII: Het belang van buurtaal en cultuur staat scherper op het netvlies bij schoolbesturen, ouders en leerlingen

- **Actie 15.** Uitdragen van het belang van voldoende kennis van de buurtaal en cultuur bij schoolbesturen, ouders en leerlingen. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van bestaand materiaal van onder andere de Actiegroep Duits. > **Coördinatie: gemeentes en Euregio's**
- **Actie 16.** Actief informeren van scholen (primair en voortgezet onderwijs, mbo) in de grensstreek over de beschikbare mogelijkheden voor het aanbieden van moderne vreemde talen, buurtaal en tweetalig onderwijs. > **Coördinatie: ministerie van OCW**

Doel VIII: Meer leerlingen krijgen buurtaal aangeboden

- **Actie 17.** Ondersteuning geven aan onderwijsinstellingen in het primair en voortgezet onderwijs bij het aanbieden van les in de Duitse taal via:
 - a. De uitvoering van het plan van aanpak 'Buurtaalonderwijs in het basisonderwijs' door EP-Nuffic. Het plan is gericht op het beschikbaar stellen van lesmaterialen en -methodieken en de uitwisseling van goede voorbeelden. > **Coördinatie: EP-Nuffic in opdracht van het ministerie van OCW**
 - b. De uitvoering van verschillende lokale projecten voor het geven van les in de buurtaal en het stimuleren van samenwerking tussen scholen aan weerszijden van de grens. > **Coördinatie: grensprovincies en -gemeenten**

- **Actie 18.** Onderwijsinstellingen in het mbo ondersteunen bij het aanbieden van les in de Duitse taal door het voortzetten van het project 'Duits in het mbo'. Dat project heeft geleid tot keuzemodules Duits voor zeventien beroepsgroepen. Alle onderwijsinstellingen in het mbo in de grensregio's worden gestimuleerd hier gebruik van te maken. > **Coördinatie: Ler(n)ende Euregio en de MBO Raad**
- **Actie 19.** Uitvoeren van programma's zoals 'Toch leraar Duits', het postmaster Lehramt Deutsch en het OnderwijsTraineeship, om het tekort aan leraren Duits aan te pakken. Er worden maatregelen genomen voor het wegnemen van drempels bij het uitwisselen van leraren tussen Duitse en Nederlandse scholen. > **Coördinatie: ministerie van OCW**

Diploma-erkenning

Er zijn gereguleerde en ongereguleerde beroepen. Bij ongereguleerde beroepen beslist over het algemeen een werkgever uit een buurland zelf of hij een Nederlandse werkzoekende in dienst wil nemen en of hij het Nederlandse diploma goed genoeg vindt. Door onbekendheid in het buurland met ons onderwijssysteem is dat soms lastig. Bij gereguleerde beroepen moeten diploma's eerst officieel worden erkend voordat men in het buurland mag gaan werken. Dat is vaak tijdrovend en kostbaar, en in sommige gevallen worden diploma's slechts deels erkend waardoor mensen een beroep niet of niet op het gewenste niveau kunnen uitoefenen. Deze problematiek speelt met name bij mbo-diploma's.

Doel IX: De procedure voor het erkennen van diploma's en beroepskwalificaties in het mbo is eenvoudiger, transparanter, sneller en goedkoper

- **Actie 20.** Het vergroten van het wederzijds vertrouwen in de kwaliteit van het primair, voortgezet en beroepsonderwijs in de buurlanden. Dit gebeurt bilateraal en in Benelux-verband, onder andere door automatische wederzijdse generieke niveauerkenning van hbo-diploma's, het verbeteren van de vergelijkbaarheid van beroepskwalificaties in het mbo en het vaststellen van vergelijkbare en uitwisselbare opleidingen in het primair en voortgezet onderwijs. > **Coördinatie: ministerie van OCW**
- **Actie 21.** Uitleg geven aan onderwijsinstellingen in de grensregio over de betekenis van de EU-richtlijn voor erkenning van beroepskwalificaties. > **Coördinatie: ministerie van OCW**
- **Actie 22.** Uitvoeren van een inhoudelijke vergelijking tussen de opleidingen Verzorgenden IG in Nederland en Ouderen- en kinderverzorger in Duitsland. Dit helpt de erkenningsprocedure te versnellen en geeft duidelijkheid over welke aanvullingen nodig zijn om de opleiding ook te laten aansluiten op de vereisten in het buurland. > **Coördinatie: ministerie van OCW**

- **Actie 23.** Een analyse maken van de procedures voor diploma-erkenning in zowel Nederland als de buurlanden, met als doel de procedures te vereenvoudigen, te verkorten en goedkoper te maken. Inbreng van specifieke casuïstiek vanuit de grensregio's is hiervoor behulpzaam. > **Coördinatie: ministerie van OCW**
- **Actie 24.** Optimaliseren van de digitale informatievoorziening over de erkenning van beroepskwalificaties om potentiële grenswerkers te ondersteunen bij de procedure. > **Coördinatie: ministerie van OCW**
- **Actie 25.** Stimuleren en evalueren van het gebruik van geautoriseerde beschrijvingen van Nederlandse beroepsopleidingen. Op basis van de evaluatie wordt besloten of het aantal geautoriseerde beschrijvingen wordt uitgebreid. > **Coördinatie: Ler(n)ende Euregio en de MBO Raad**
- **Actie 26.** Onderwijsinstellingen stimuleren om samen te werken met onderwijsinstellingen en werkgevers in het buurland om bijvoorbeeld een vergelijkbare opleiding aan te bieden, een opleiding te laten aansluiten bij de behoeftes van werkgevers of studenten de mogelijkheid te bieden een gedeelte van de opleiding over de grens te volgen. > **Coördinatie: Euregio's en grensprovincies**

Stages en leerwerkplekken

Een stage lopen aan de andere kant van de grens is niet alleen goed voor de algemene ontwikkeling maar vergroot ook de kans om over de grens een baan te vinden. Een half jaar rondkijken en werken in een ander land, met een andere taal en andere manier van doen, stimuleert grensoverschrijdende arbeid meer dan welke promotiecampagne dan ook. Het volgen van een stage of het werken bij een leerbedrijf op mbo-niveau in een buurland is nu echter vaak ingewikkeld.

Doel X: Belemmeringen voor het vinden en volgen van een stage of leerwerkplek bij een Belgisch of Duits leerbedrijf zijn zoveel mogelijk weggenomen

- **Actie 27.** Belgische en Duitse bedrijven vlak over de grens uitleg geven en stimuleren om een erkend leerbedrijf te worden. Alle informatie over de procedure komt ook in het Duits beschikbaar. Tevens start een pilot 'Erkenning internationale leerbedrijven'. > **Coördinatie: SBB**

- **Actie 28.** De belangstelling vergroten bij mbo-studenten voor stage lopen in het buurland. Hiervoor worden regionale initiatieven ondernomen en uitgewisseld. > **Coördinatie: Euregio's**
- **Actie 29.** Grensoverschrijdende samenwerking tussen onderwijsinstellingen en het (regionale) bedrijfsleven stimuleren. Stages kunnen onderdeel zijn van deze samenwerking. Het regionale investeringsfonds mbo en het Interreg-programma kunnen hiervoor (onder bepaalde voorwaarden) worden gebruikt. > **Coördinatie: Euregio's en grensprovincies**

Bereikbaarheid

Een van de belangrijkste factoren voor het accepteren van een baan is een goede, snelle bereikbaarheid van de werkplek. In de grensregio's is dat niet anders. De mobiliteit met de buurlanden is echter beperkt doordat er relatief minder frequent openbaar vervoer beschikbaar is. Ook is het grensoverschrijdende wegennetwerk minder fijnmazig. Verbetering van de bereikbaarheid levert een bijdrage aan grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit.

Doel XI: Regionale oplossingen die goed werken om de bereikbaarheid te vergroten, worden ook in de andere grensregio's toegepast

- **Actie 30.** Tussen lokale en regionale overheden vindt kennisuitwisseling plaats over lokale succesvolle initiatieven die de grensoverschrijdende bereikbaarheid hebben verbeterd. > **Coördinatie: Euregio's en VNG**

Doel XII: Alle grensregio's hebben een structureel grensoverschrijdend mobiliteitsoverleg ingevoerd voor het verbeteren van het grensoverschrijdende openbaar vervoer en de infrastructuur

- **Actie 31.** Opzetten van grensoverschrijdende mobiliteitsoverleggen met alle buurlanden. > **Coördinatie: ministerie van I&M in samenwerking met grensprovincies**

Ondernemerschap

Voor de ondernemers in de grensregio vormen de buurlanden een belangrijke afzetmarkt. Bij grensoverschrijdend ondernemerschap gaat het echter om meer dan de onderlinge import en export. Ook de informatievoorziening, innovatiesamenwerking en de aansluiting op onderwijs-arbeidsmarkt zijn belangrijk voor ondernemers die in het buurland actief willen zijn. Door een betere interactie tussen onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en overheid en het wegnemen van administratieve en juridische belemmeringen krijgt het bedrijfsleven in de grensregio - met name het midden- en kleinbedrijf (MKB) - een impuls.

Doel XIII: De informatievoorziening en dienstverlening aan bedrijven die over de grens willen ondernemen is verbeterd

- **Actie 32.** Ervaringen van ondernemers in de grensregio's inzichtelijk maken en analyseren door het uitvoeren van een customer journey. Op basis hiervan wordt informatie en dienstverlening verder verbeterd. > **Coördinatie: ministerie van EZ**
- **Actie 33.** Versterken van de samenwerking tussen verschillende dienstverleningsorganisaties voor het MKB aan weerszijden van de grens. Aansluiting wordt gezocht bij de MKB samenwerkingsagenda Rijk-Regio 2016-2017. > **Coördinatie: grensprovincies**
- **Actie 34.** Voortzetten en uitbreiden van activiteiten gericht op voorlichting, netwerken en coaching van het bedrijfsleven in de grensregio's. > **Coördinatie: MKB-Nederland en VNO-NCW**
- **Actie 35.** Een pilot opzetten met (vraaggestuurde) face-to-face dienstverlening aan het bedrijfsleven. > **Coördinatie: provincie Limburg**

Doel XIV: De grensoverschrijdende samenwerking tussen bedrijven en kennis- en onderwijsinstellingen is vergroot

- **Actie 36.** Uitbreiden van grensoverschrijdende samenwerkingsprojecten tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheden. De vier Interreg-programma's (Duitsland-Nederland, Vlaanderen-Nederland, Twee Zeeën en Euregio Maas-Rijn) worden uitgevoerd. Hiermee investeren de Europese Unie, het ministerie van EZ, de provincies, gemeenten en de overheden in de buurlanden gezamenlijk in de verhoging van de innovatiekracht van de grensregio en het verminderen van de barrièrewerking van de grens in de periode 2014-2020. > **Coördinatie: Euregio's**

Doel XV: De administratieve lasten en juridische belemmeringen voor ondernemers in de grensstreek zijn verminderd

- **Actie 37.** Rijk en regio organiseren een terugkerend overleg tussen ministeries, vergunningverleners en inspectiediensten aan weerszijden van de grens. Zo kunnen bijvoorbeeld handhavingmethoden beter op elkaar worden afgestemd. > **Coördinatie: ministeries van I&M en EZ**

- **Actie 38.** Meer gebruik maken van digitale en tweetalige documenten, zoals een vrachtbrief, om de snelheid van procedures te vergroten. Hierbij kan worden aangesloten bij de ambities en acties uit het Benelux werkprogramma. > **Coördinatie: Secretariaat-Generaal van de Benelux**
- **Actie 39.** Administratieve lasten als gevolg van verschillen in wet- en regelgeving aan weerszijden van de grens verminderen:
 - a. Het Meldpunt regelgeving bij het Ondernemersplein en initiatieven zoals de maatwerk-aanpak regeldruk, uitvoering experimentenwet gemeenten en het programma Ruimte in Regels worden gebruikt voor het ontvangen van concrete signalen van bedrijven over de (beleefde) werking van de wet in de grensregio; > **Coördinatie: ministerie van EZ**
 - b. Er worden concrete voorstellen ontwikkeld om te experimenteren. > **Coördinatie: grensprovincies**
- **Actie 40.** Het uitvoeren van een proef waarbij het voor bedrijven uit buurlanden eenvoudiger wordt gemaakt om deel te nemen aan overheidsaanbestedingen in de grensregio's. > **Coördinatie: gemeente Enschede**